

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΤΜΗΜΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
Τίτλος Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών	ΠΜΣ στη Ναυτιλία		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Γ'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Λιμάνια και Χωροταξικός Σχεδιασμός (Θαλάσσιος και Χερσαίος)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Γενικού Υποβάθρου, Ειδικού Υποβάθρου, Ειδικότητας</i>	Γενικού Υπόβαθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υφίστανται προαπαιτούμενα μαθήματα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.unipi.gr/courses/NAS-PM103/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στόχος και περιεχόμενο του μαθήματος

Το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του Προγράμματος της σημασίας του θαλάσσιου και χερσαίου χωροταξικού σχεδιασμού για τα λιμάνια, καθώς επίσης στην ανάδειξη και εξέταση των ζητημάτων, στοιχείων και παραμέτρων που άπτονται αυτής της σύνθετης και ταυτόχρονα εξαιρετικά ενδιαφέρουσας διαδικασίας. Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός αποτελεί ένα νέο στοιχείο σε σχέση με την οργάνωση της λιμενικής δραστηριότητας και την ανάπτυξη των λιμένων, σε μια φάση όπου η λιμενική βιομηχανία και το ευρύτερο περιβάλλον των λιμένων και της μεταφορικής βιομηχανίας γενικότερα χαρακτηρίζονται από ραγδαίες αλλαγές μεγάλης εμβέλειας. Το μάθημα αποσκοπεί στην εισαγωγή των φοιτητριών και των φοιτητών στα παραπάνω ζητήματα και την εξοικείωσή τους με το συγκεκριμένο πεδίο. Δεν επιχειρείται μια εξαντλητική ανάλυση και εμβάθυνση σε όλα τα επιμέρους ζητήματα και η εξέταση όλων των συναφών αντικειμένων. Το μάθημα επικεντρώνεται σε μια συστηματική εξέταση βασικών εννοιών και στοιχείων, ενώ συζητούνται στο πλαίσιο αυτό επίκαιρες εξελίξεις που παρουσιάζουν ειδικό ενδιαφέρον, όπως για παράδειγμα η Γαλάζια Ανάπτυξη, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και η βιώσιμη ανάπτυξη.

Παράλληλα, εξετάζεται η εφαρμογή του θαλάσσιου και χερσαίου χωροταξικού σχεδιασμού σε σχέση με τους λιμένες στην Ελλάδα.

Σημασία του μαθήματος

Το μάθημα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για μια σειρά από λόγους. Αναφέρονται ενδεικτικά:

- Η σημασία του θαλάσσιου και χερσαίου χωροταξικού σχεδιασμού για τους λιμένες σε σχέση με τις δυνατότητες και τις επιλογές σε επίπεδο πολιτικής και διακυβέρνησης από τη μια πλευρά και επιχειρηματικών αποφάσεων από την άλλη.
- Η εργαλειακή αξία του χωροταξικού σχεδιασμού για την επίτευξη πολλαπλών στόχων σε διάφορα επίπεδα στους λιμένες ή σε σχέση με τους λιμένες, π.χ. τη αναδιαμόρφωση της σχέσης λιμένα-πόλης ή το βέλτιστο σχεδιασμό μεταφορικών συστημάτων.
- Η επιστημονική πρόκληση που θέτουν η ανάλυση και η κατανόηση των διεργασιών του χωροταξικού σχεδιασμού, αλλά και οι διεπιστημονικές απαιτήσεις σχετικά, όπου συναντώνται διάφοροι επιστημονικοί κλάδοι και επιστημονικές πειθαρχίες.
- Η ανάγκη κατανόησης και συζήτησης σημαντικών επίκαιρων εξελίξεων και τάσεων στη λιμενική βιομηχανία και τους λιμένες και η αναγωγή των πληροφοριών σε ένα πλαίσιο ανάλυσης που στοιχειοθετείται από την τεχνική γνώση και την κατανόηση του συστήματος.
- Το πρακτικό ενδιαφέρον της ενασχόλησης και εξοικείωσης με το χωροταξικό σχεδιασμό, δεδομένων των επαγγελματικών δυνατοτήτων και των ευκαιριών που διανοίγονται με το νέο αυτό πεδίο.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Βασικός στόχος του μαθήματος μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος να αποκτήσουν οι φοιτήτριες και οι φοιτητές ένα στέρεο υπόβαθρο σε σχέση με τη διαδικασία χωρικού σχεδιασμού και ανάπτυξης σε διάφορα επίπεδα, και τη σχέση του με την ανάπτυξη συστημάτων μεταφορών. Ζητούμενο αποτελεί η κατανόηση και ανάλυση της αλληλεπίδρασης θαλάσσιας οικονομίας και παράκτιας περιοχής, με ιδιαίτερη αναφορά στην πολιτική της ΕΕ στο εν λόγω πεδίο.

Το μάθημα έχει συνεπώς πολλαπλές στοχεύσεις σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές. Μεταξύ αυτών, επιγραμματικά, συγκαταλέγονται τα ακόλουθα:

- Απόκτηση γνώσης και πληροφοριών για τα ζητήματα που εμπíπτουν στο αντικείμενο του μαθήματος.
- Μεθοδική και συγκροτημένη αντιμετώπιση, ενίσχυση επιστημονικής προσέγγισης των ζητημάτων.
- Έναυσμα προβληματισμού, κατεύθυνση και, οργάνωση του στοχασμού γύρω από τα ζητήματα.
- Βάση συζήτησης στην αίθουσα/εκτός αίθουσας, ανάπτυξη κριτικής σκέψης και ικανότητας συζήτησης.
- Επισκόπηση και κατανόηση της πολιτικής και διακυβέρνησης στο εν λόγω πεδίο.
- Ανάπτυξη ικανότητα ορθής αντίληψης, ταξινόμησης και επεξεργασίας πληροφοριών για τα ζητήματα, ανάλυσης και σύνθεσης, αξιολόγησης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Το μάθημα έχει πολλαπλές στοχεύσεις σε σχέση με την ενίσχυση των γενικών ικανοτήτων των φοιτητριών και των φοιτητών. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι ακόλουθες:

- Ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών.
- Αναγωγή πληροφοριών και δεδομένων σε ένα και συγκεκριμένο συγκροτημένο γνωσιακό πλαίσιο σκέψης και ανάλυσης.
- Ελεύθερη, δημιουργική, επαγωγική και κριτική σκέψη.
- Ικανότητα μετάβασης από το γενικό στο ειδικό και αντιστρόφως.
- Ικανότητα διεπιστημονικής προσέγγισης και σκέψης.
- Ενίσχυση της αντίληψης για τα ζητήματα της προστασίας του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ειδικότερα, με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και φοιτητές του μαθήματος

- διαθέτουν το αναγκαίο εννοιολογικό υπόβαθρο στα θέματα της παράκτιας οικονομίας,
- έχουν γνώση των εργαλείων «διοίκησης και οργάνωσης» αυτών των ιδιότυπων οικονομικών οργανισμών της παράκτιας δραστηριότητας,
- είναι σε θέση διακρίνουν τους βασικούς ρόλους και τη σημασία ενός συγκεκριμένου λιμενικού τερματικού ή μίας μελέτης σχετικής περίπτωσης έργου και να εκτιμήσουν το ρόλο και τις επιπτώσεις στους δρώντες παράγοντες (ενδιαφερόμενα μέρη),
- έχουν κατανοήσει τα βασικά περί την παράκτια οικονομική δραστηριότητα και τη σχέση της με την οικονομία και τη περιφερειακή ανάπτυξη.
- έχουν αποκτήσει εξοικείωση με όλο το πλέγμα των παράκτιων δραστηριοτήτων.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα διακρίνεται σε διδακτικές ενότητες, οι οποίες πραγματεύονται τα παρακάτω ζητήματα:

- Εισαγωγή – Διάλεξη 1: Λιμάνια και λιμενική ανάπτυξη.
- Διάλεξη 2: Λιμάνια στο χώρο
- Διάλεξη 3: Εννοιολογικοί προσδιορισμοί και σημασία του χωροταξικού σχεδιασμού.
- Διάλεξη 4: Ο Χερσαίος και ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός στην Ελλάδα.
- Διάλεξη 4: Εργαλειακές προσεγγίσεις – Ζητήματα διακυβέρνησης για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη των λιμένων.
- Διάλεξη 5: Ο παράκτιος χώρος και τα λιμάνια στο χωροταξικό σχεδιασμό.
- Διάλεξη 6: Συνολική αποτίμηση και προοπτικές.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Άμεσα στην αίθουσα διδασκαλίας ή δια άμεσης ηλεκτρονικής διδασκαλίας	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Ύπαρξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class σχετικά με το διδασκόμενο μάθημα Επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις και συζήτηση εντός αίθουσας	22 ώρες
	Ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης και φόρτος εργασίας εξαμήνου	50
	Σύνολο Μαθήματος	72
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i> <i>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	Η αξιολόγηση των φοιτητριών/φοιτητών του μαθήματος πραγματοποιείται μέσω εξέτασης πολλαπλής επιλογής μοναδικής ή πολλαπλής απάντησης και σωστού/λάθους, η οποία διεξάγεται μέσω της πλατφόρμας e-class του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Λαμβάνεται επίσης υπόψη και συνκτιμάται η συνολική παρουσία και συμμετοχή των φοιτητριών/φοιτητών στο πλαίσιο των σεμιναριακών συναντήσεων.	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Βασενχόβεν Λουδοβίκος (2017). *Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης
- Γιαννακούρου Γεωργία (2019). *Δίκαιο Χωροταξίας και Πολεοδομίας*, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα
- Γουργιώτης Α., Γιαννακού Α., & Σαλάτα Κ.-Δ. (2023). Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός στην Ελλάδα: η προσέγγιση του πρώτου Θαλάσσιου Χωροταξικού Πλαισίου για την ευρύτερη περιοχή του Βορείου Αιγαίου (ΘΧΕ1). *Αειχώρος: Κείμενα Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης*, (37), 30–66. <https://doi.org/10.26253/>
- Χ. Κοκκώσης, Χ., Μπεριάτος Η. (επιμ.) (2016). *Χωρική Ανάπτυξη και Σχεδιασμός, Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών*, Ειδικό Τεύχος – Αφιέρωμα Επιστημονικού Περιοδικού Αειχώρος, 23
- Κυβέλου Στέλλα επιμ. (2016). *Θαλάσσια Χωρικά Ζητήματα*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
- Πλατιάς, Χ. (2018). Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός και Λιμένες: Σε Αναζήτηση Βιώσιμων Λύσεων, στο: Κ. Σαρράς, Δ. Μέλισσας (επιμ.). *Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός*, Πρακτικά Επιστημονικής Εσπερίδας που διοργανώθηκε από το Σπουδαστήριο Πολεοδομικών Ερευνών του ΕΜΠ, την Ελληνική εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και την Επιστημονική Εταιρεία Δικαίου Πολεοδομίας και Χωροταξίας, Ιούνιος 2018, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα και Θεσσαλονίκη, σελ. 103-124.
- Χαϊνταρλής Μάριος (2017). *Τα νομικά χωρικά εργαλεία στρατηγικού χαρακτήρα*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Avgerinou – Kolonias Sophia, Rampavila Mary (2017). *Coastal urbanization as a result of the absence of an integrated maritime spatial planning approach*, Proceedings of the International Conference on Changing Cities III: Spatial Design, Landscape and Socio-economic Dimensions, Syros – Delos – Mykonos, Greece, 2135-2147
- Carella, F., De Martino, P., Soffietti, F., Negretto, V., & Musco, F. (2024). The Spatial and Governance Dilemma of Small and Medium-Sized Italian Ports (SMPs): Maritime Spatial Planning (MSP) as a Potential Response. *Water*, 16(2), 251. <https://doi.org/10.3390/w16020251>.
- ECORYS (2012). *Blue Growth - Scenarios and drivers for sustainable growth from the oceans, seas and coasts*, Study report on traditional and emerging activities in the blue economy
- Ehler, C., & Douvere, F. (2009). *Marine Spatial Planning: a step-by-step approach toward ecosystem-based management*. Intergovernmental Oceanographic Commission and Man and the Biosphere Programme. IOC Manual and Guides No. 53, ICAM Dossier No. 6. Paris: UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000186559>.
- Friess, B., & Grémaud-Colombier, M. (2021). Policy outlook: Recent evolutions of maritime spatial planning in the European Union. *Marine Policy*, 132, 103428. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2019.01.017>.
- ESPON (2020) *MSP – LSI – Maritime Spatial Planning and Land-Sea Interactions, Final Report*
- Lukic, Iv., Schultz-Zehden, Ang., Fernandez, X., Pascual, M., Nigohosyan, D., Maarten de Vet, J. (2018). *Maritime Spatial Planning for Blue Growth – Technical Study*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, doi: 10.2826/04538.
- Pyć, D., & Zaucha, J. (2025). Governance of maritime space. In Cotella, G. and Rivoli, U. J (eds). *Handbook of Territorial Governance*. Edward Elgar Publishing, pp. 254-271
- Rafael, T., Cabral, H., Mourato, J., & Ferrão, J. (2024). Marine spatial planning: A systematic literature review on its concepts, approaches, and tools (2004–2020). *Maritime Studies*, 23(1), 6. <https://doi.org/10.1007/s40152-023-00349-7>.
- UNESCO/IOC (2009). *Marine Spatial Planning: A step-by-step approach*, UNESCO, Paris
- UNESCO/IOC – EC/DG MARE (2021). *International Guide on Marine/ Maritime Spatial Planning*, UNESCO, Paris
- Zaucha Jacek, Gee Kira (eds) (2019). *Maritime Spatial Planning: past, present, future*, Palgrave Macmillan, London, Cham.
- Zaucha, J., Gee, K., Ramieri, E., Neimane, L., Alloncle, N., Blažauskas, N., ... & Ehler, C. N. (2025). Implementing the EU MSP Directive: Current status and lessons learned in 22 EU Member States. *Marine Policy*, 171, 106425. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2024.106425>.

Ιστοσελίδες

European MSP Platform, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <https://www.msp-platform.eu>

Maritime spatial planning (European Commission), διαθέσιμο στην ιστοσελίδα https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/ocean/blue-economy/maritime-spatial-planning_en

Περεταίρω κατευθύνσεις αναφορικά με πηγές και βιβλιογραφία δίδονται στις φοιτήτριες και τους φοιτητές στο πλαίσιο των διαφόρων ενοτήτων.

